

VIITE: VN/4682/23

Lausunto hallituksen esitysluonnokseen Suomen kansalaiseen rinnastettavat henkilöt valtion tukemien vuokra- ja asumisoikeusasuntojen asukasvalinnassa

Pelastakaa Lapset kiittää mahdollisuudesta lausua aiheeseen, joka koskettaa kaikkein heikoimmassa asemassa olevien ihmisten asumista, eli sotaa pakenevia, tilapäistä suojelua tarvitsevia ihmisryhmiä. Hallituksen esityksen tarkoituksena on mahdollistaa tilapäistä suojelua saavien huomioiminen valtion tukemien ARA-asuntojen asukasvalinnoissa. Tarve muutoksille liittyy sekä Ukrainasta sotaa pakenevien asuttamiseen sekä oleskelulupia koskevan lainsäädännön muutoksiin.

Hallituksen esitys noudattaa YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen artiklaa 4, joka edellyttää sopimusvaltioiden ryhtyvän kaikkiin tarvittaviin, myös lainsäädännöllisiin, toimiin yleissopimuksessa tunnustettujen oikeuksien toteuttamiseksi.

Yhdymme lausunnossamme lapsiasiavaltuutetun lausuntoon, joka korostaa lapsen oikeuksien sopimuksen artikloiden 2,6, ja 27 huomioimista.

Lähtökohtana on artikla 2, jonka mukaan kaikki sopimuksessa tunnustetut oikeudet kuuluvat kaikille niiden lainkäyttövallan alaisille lapsille ilman minkäänlaista lapsen, hänen vanhempiansa tai muun laillisen huoltajansa rotuun, ihonväriin, sukupuoleen, kieleen, uskontoon, poliittisiin tai muihin mielipiteisiin, kansalliseen, etniseen tai sosiaaliseen alkuperään, varallisuuteen, vammaisuuteen, syntyperään tai muuhun seikkaan perustuvaa erottelua.

Artiklan 6 mukaan jokaisella lapsella on synnynnäinen oikeus elämään, ja sopimusvaltioiden on taattava lapselle henkiinjäämisen ja kehittymisen edellytykset mahdollisimman täysimääräisesti. Artikla 27 korostaa lapsen oikeutta riittävään elintasoon hänen ruumiillisen, henkisen, hengellisen, moraalisen ja sosiaalisen kehityksensä kannalta. Lapsiasiavaltuutettu painottaa, että yleissopimuksen 2, 6 ja 27 artiklojen välillä on vahva yhteys, eli lapsilla on sopimuksen mukaisesti oikeus heidän kehityksensä kaikki osa-alueet huomioivaan, riittävään elintasoon, myös siirtolaisuuteen ja pakenemiseen liittyvissä tilanteissa. Pelastakaa Lapset painottaa lisäksi artiklaa 39, joka ottaa huomioon lapsen oikeuden toipua traumaattisista kokemuksista (kuten vaino, aseellisen selkkauksen uhriksi joutuminen) ympäristössä, joka edistää lapsen ruumiillista ja henkistä terveyttä, itsekunnioitusta ja ihmisarvoa.

Lapsiasiavaltuutetun lausunnon mukaan YK:n lapsen oikeuksien komitea sekä YK:n taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten oikeuksien komitea ovat monissa yhteyksissä todenneet, että maahanmuuttaja- ja siirtolaistaustaiset lapset ovat yksi erityisen haavoittuva ryhmä, jonka kohdalla riittävän elintason ja asumisen turvaamiseen tulee kiinnittää huomiota.

Lakiesityksen muutosehdotukset ovat tarpeellisia ja noudattavat lapsen oikeuksien sopimuksen kirjainta ja henkeä. Esityksen perusteluissa tukeudutaan perustuslain pykäliin 6, 9, 10, 19 ja 22, jotka painottavat muun muassa syrjimättömyyttä, maassa laillisesti oleskelevien oikeutta liikkua vapaasti ja valita asuinpaikkansa sekä valtion velvollisuutta huolehtia perus- ja ihmisoikeussopimusten tavoitteiden turvaamisesta. Lapsivaikutusten huomioimiseksi esityksen perusteluissa tulisi mainita YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksesta nousevat velvoitteet.

Pelastakaa Lapset kannattaa hallituksen esitysluonnoksen mukaisia muutoksia.

Helsingissä 6.6.2023

Pelastakaa Lapset ry